

A movie poster featuring a woman in a white dress with her arms outstretched against a background of chaotic black scribbles. The title 'Mimo Casu' is written in a large, elegant script. The name 'PETER KRSTÚFEK' is printed in bold, black, sans-serif capital letters.

**PETER
KRSTÚFEK**

*Mimo
Casu*

MARENČIN PT

Peter Krištúfek

MIMO ČASU

ALBERT MARENČIN VYDAVATEELSTVO PT

Kniha vyšla s podporou Literárneho fondu SR

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

© Peter Krištúfek, 2009
© Marenčin PT, spol. s r. o., 2009
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Mikina Dimunová, 2009
Design © Katarína Marenčinová, 2009
Jazyková úprava Anna Šikulová
187. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-006-8

Black-out

Aj dnes tam musel vojsť.

To kníhkupectvo zbožňoval. Niektoré dni ani nemal cestu okolo, ale vždy sa nejakým spôsobom snažil nájsť čo i len najmenší dôvod, aby mohol vkročiť dovnútra. Boli to zložito kombinované obchádzky a skratky, ktoré mu nakoniec pobyt v meste predĺžili o viac ako o hodinu. Ale on predstieral, že si to nevšíma.

A tak to bolo aj dnes. Dvere sa pred ním otvorili a potom sa s rovnakým zasyčaním znovu zavreli. Stál vo vnútri. Kníhkupectvo pozostávalo zo štyroch veľkých častí, radených za sebou, z ktorých každá bola o tri-štyri schody vyššie ako predošlá. Okolo na kopách ležali nahádzané rozličné knihy, bez akéhokoľvek systému a poriadku. Majiteľ skupoval takmer zadarmo nepredané výťažky z iných obchodov, náklady skrachovaných vydavateľstiev a zrušených kníhkupectiev. Boli tu poškodené knihy, knihy obchytané tisíckami prstov, knihy, ktoré celé roky nikto nepotreboval, ktorých expiračná doba už dávno vypršala a teraz boli v ponuke za zlomok pôvodnej ceny. V krabiciach od banánov, v chatrných policiach, alebo len tak na zemi. Rád sa v nich prehraboval. Celé to

bolo akousi výsmešnou imitáciou sveta tam vonku, za zaprášeným výkladom.

O tejto hodine tu nebolo veľa ľudí, takmer nikto. Krok za krokom prenikal čoraz hlbšie do útrob kníhkupectva. Hladne blúdil po stránkach kníh, prežúval názvy očami ako silným umelým chrupom slúžiacim len na tieto účely. Vždy si tu musel niečo kúpiť, bola to už postupne vypestovaná naliehavá potreba.

V knihe s červeným obalom, ktorú vzal do ruky ako prvú, písali, že spisovateľ sa skrýva so svojou manželkou kdesi na Manhattane. Jeho záhadnosť podporovala (okrem fám, že sa s nikým nerozpráva a bojí sa kontaktu s pokožkou iného človeka) aj nezreteľná, päťkrát okopírovaná fotografia, zrejme z mladosti, na ktorej sa hanblivo usmieval s pohľadom upretým do prázdna. Hneď vedľa ležal pornografický román v zničenej mäkkej väzbe a ďalej kniha o pestovaní brečtanu v podhorských údoliach. Bola celkom v poriadku, mala len trochu pokrčený obal.

To, čo hľadal, však boli knihy, ktorým niečo chýba. Tri, štyri, alebo aj dvadsať strán. Chybou v tlačiarni, alebo omylom pri viazaní.

Prvú objavil vlastne náhodou. Volala sa *Diablov sad*. Presne si vybavoval, ako ju nadšene otvoril a čítal celý večer. Dej bol strhujúci. Hltal kapitoly jednu za druhou, až sa postupne dostal na stranu 64, po ktorej vzápätí nasledovala strana 73. Bol to riadny šok. Cítil bezmocnosť, akú ešte nikdy predtým nezažil. Skúšal čítať ďalej, ale chýbala mu časť deja. Nebolo to ono. Zúrivo knihu šmaril do kúta. Celý večer mal pokazený pre mizerných desať strán.

Druhý deň ráno sa zobudil a hneď knihu otvoril znova. Pokúsil sa aspoň domnievať, čo je na chýbajúcich listoch. Čítal ju stále dookola až do večera. Postupne sa mu to začalo páčiť. Vymyslel niekoľko možných spôsobov vývinu deja a to mu dodávalo pocit, akoby sám knihu písal. A vtedy sa to vlastne celé začalo.

Dnes sa mu už knihy nezdali zaujímavé, keď si ich nemohol domyslieť. Dychtivo zháňal ďalšie exempláre a zistil, že toto kníhkupectvo sa nimi len tak hemží – pravdaže, ak máte dostatok času a trpezlivosti. Potom dlhé hodiny sedel a premýšľal o tom, akým smerom sa vyberú postavy, alebo čo sa v ich príbehu zatiaľ stalo. To v tom prípade, že chýbali strany zo stredu. Ak chýbal koniec, musel sám nájsť riešenie, odhaliť pointu. Alebo ich trebárs mohol vymyslieť aj niekoľko. Všetko záležalo iba na ňom.

Otvoril teda knihu v červenom obale, ktorú držal v ruke. Bola čistá, strohá, len na zadnej strane trochu ušpinená, akoby ju niekto vláčil po zemi. Volala sa: *Kruhy z dymu*. Názov sa mu páčil. Otvoril ju celkom vzadu. Dychtivo nechával medzi prstami plynúť strany a sledoval, ako čísla postupne klesajú. Už-už ju chcel sklamané odložiť, keď vtom po strane 88 bez prechodu preskočila strana 42. Žiadne varovanie, žiadny náznak, nič. Len sa to zrazu stalo. Všetko vyzeralo v poriadku, ale iba navonok. A on vedel, že objavil svoju knihu.

Doma ju vzrušene otvoril a začítal sa do nej.

Prvé strany plynuli hladko, zoznámil sa s mužom, ktorý býva vo veľkom meste. Volá sa Bruno. Na tom mene sa mu niečo nezdalo, ale čítal ďalej. Aby si Bruno kúpil vlastný byt, na to nemá peniaze, preto strieda prenájmy. Ani v jednom však nevydrží veľmi dlho. Väčšinou iba pár mesiacov. Potom odíde niekam inam. Vráti kľúče, zaplatí účty a nájomné, a stratí sa. Potiaľ by príbeh nebol ničím výnimočný.

Lenže Bruno si z každého kľúča dá spraviť duplikát. Majiteľ byt zvyčajne prenajme ďalšiemu záujemcovi. Bruno ho najprv chodí pozorovať. Všetko sleduje, obšmieta sa okolo domu, všima si každý detail. No a potom, keď nový nájomník nie je práve doma, byt, v ktorom predtým býval, navštívi. Nie je to zlodej, ako by sa mohlo na prvý pohľad zdať. Raz síce neodolal akémusi pohodenému kusu dámskej bielizne, ale inak sú jeho pohnútky nanajvýš počestné, ak sa to dá tak

povedať. Vzrušuje ho nenápadný vpád do intimity úplne cudzích mužov a žien. Ako pohľad do mraveniska. Ľudia sú veľmi uvoľnení, keď si myslia, že ich nikto nepozoruje, správajú sa vtedy prirodzene. A práve o tom vypovedajú všetky tie veci, ktoré po sebe zanechávajú vo svojom byte. Ako stopy zaniknutej civilizácie.

Bruno tam väčšinou len tak stojí, vdychuje vône, vníma atmosféru a srdce mu prudko búši. Pozerá sa do chladničky a so záujmom vyberá veci, dotýka sa ich, ochutnáva. Zaujíma ho, čo nový obyvateľ bytu jedáva a pije. Aké obľubuje značky vína, syrov, aký chlieb. Aké fajčí cigarety. Dotýka sa jeho šiat, ba párkrát si ich už aj obliekol – pyžamo, župan alebo oblek. Vojde do kúpeľne. Strieka si na kožu parfumy, raz sa dokonca oholil. Otvára zásuvky na nočnom stolíku, ohmatáva najrozličnejšie predmety.

Jedného dňa sa do bytu, ktorý opustil, nastahuje mladá žena. Bruno neváha a prenajme si garsónku o poschodie nižšie, aby to nemal k nej ďaleko. No a práve v čase prvej návštevy u tejto neznámej ženy sa dostávame na stranu 42, ktorá sa končí takto:

„Vzdychala a poddávala sa jeho rozhodnému telu. Náhle prestal a započúval sa. – V tej skrini niekto je! – To sa ti len zdá... – Nie, určite sa tam niekto skrýva! – Kto by tam bol, preboha?!“

Muža, ktorý sa volá Peter a nosí bradu, a celý chrbát má porastený hustými chlpmi, nakoniec žena upokojí. Milujú sa ďalej, neskôr zjedia večeru a on potom odíde.

Žena pristúpi ku skrini a cez zavreté dvere povie: *„Viem, že si tam! Vylez!“* Bruno nechotne vyjde von. *„Zavolám políciu! Čo tu robíš...? Ty si ten zdola, však?“* Žena chvíľu premýšľa. *„Dobre teda, nezavolám políciu, ak sa budeš vždy takto pozeráť...!“*

A to bolo všetko. Ďalšie strany chýbali.

Na 88. strane text pokračoval takto:

„... klúč zapadol do dverí, akoby sa vnáral do horúceho tela. Otočil ním pomaly v zámke. Dvere sa otvorili. Chodba bola prázdna, nikde nikoho nevidel. Mŕtve telá sa zvyčajne nehýbu,

ale aj tak sa mimovoľne obzrel, lebo sa chcel o tom dokonale uistiť. Telo už nebolo človekom, bolo jednoducho len telom. Mŕtvolý nemajú pohlavie, prebleslo mu hlavou.“

Autor používal zvláštne prirovnania – keď chcel napríklad povedať, že strecha, na ktorej v istom dramatickom momente balansoval Bruno, bola tmavá a nebezpečná, povedal to takto: *„Opatrne vyliezol na strechu pokrytú térovým papierom, ktorý pripomínal v tejto nezvyčajnej chvíli a bizarnom zhone vysušené, vylisované a sčerneté anjelské krídla.“*

No dobre, ale čo sa stalo medzi stranami 42 a 88?

Nadšene listoval v knihe, ale už ho začali páliť oči. Bolo neskoro, ako zistil pohľadom na hodinky. Zhasol svetlo a ešte chvíľu myslel na muža, ktorý navštevuje cudzie byty. Potom pravdepodobne zaspal.

Nevedel to celkom presne. Iba sa čudoval, že keď sa preberal, za oknom už bolo svetlo a že ho nezбудil budík. Zaspal som – povedal si a ležal bezmocne na posteli; nechcelo sa mu z nej vyliezť. Potom si zrazu uvedomil, že na sebe nemá pyžamo, ale nejaké šaty – nohavice a košeľu. Toto sa mu nestávalo, navyše si bol istý, že keď si líhal do posteľe, rozhodne ho na sebe mal. Potom zdvihol hlavu a obzeral sa okolo seba.

Bol v byte, ktorý nespoznával. Pretrel si unavené oči a popritom nahmatl jazvu, ktorá sa mu ťahala od oka skoro až do polovice líca. Nemával mimoriadne živé sny, celkovo sa mu takmer vôbec nesnívalo, preto čakal, že čochvíľa sa mu v hlave vyjasní a on si na všetko pospomína. To ho trochu upokojilo. Posadil sa na posteli.

Na jednej strane izby svietilo okno. Bolo otvorené a dovnútra vnikal svieži ranný vzduch. Niekedy ťažko odhadnúť ročné obdobie, najmä na jar alebo na jeseň, ale mal pocit, že odkedy zaspal, poriadne sa oteplilo. Bolo to vo vzduchu. Nepamätal sa už, aká bola predpoveď počasia na tento deň.

V izbe na stene viselo zrkadlo v červenom plastovom ráme, zariadená bola ošarpaným nábytkom. Uistoval sa, že je to

len chvíľková záležitosť, určite si v ďalšej minúte spomenie, ako sa sem dostal a čo sa vlastne stalo, všetko bude do seba logicky zapadať. Určite. Žalúdok mu zovrela nečakaná, silná úzkosť.

Čo sa to deje?!

Cítil sa ako jeden jeho známy. Herec. Po derniére hry vie všetky texty naspamäť ešte niekoľko dní. Potom sa mu nenávratne stratia. Nevedel by z nich ani slovo. Vždy ich vytlačí ďalšia hra.

Lenže toto nebola hra.

Spomienky aj tak existujú len na základe maličkých podnetov. Vybavil si, že keď listoval v knihách, podchvíľou sa mu podľa hmyzu vynárali ročné obdobia, kedy ich čítal. Muchy alebo malé chrobáky uzavreté medzi dve strany vypustili všetky telesné tekutiny a stali sa súčasťou poviedky či básne po neopatrnom vniknutí do príbehu. Nachádzal tu aj drobné zvyšky jedla – omrvinky, masné flaky, kryštáliky soli, dokonca aj bobkový list či vyschnutý kus papriky alebo žlté semienka paradajok – a odrazu s istotou vedel, čo vtedy raňajkoval, obedoval či večeral. A jemné pavučiny spomienok sa v jednej chvíli pospájali do jeho vtedajšieho života.

Ozvalo sa štrkotanie kľúča v zámke. Dvere sa otvorili a dovnútra vošla žena v kabáte. Mohla mať okolo päťdesiat, dokonca skôr šesťdesiat. Vedel o nej len to, že jej tvár mu vôbec nič nehovorí.

„Dobrý...!“ Pozdravila ho ako starého známeho.

„Dobrý deň...“

„Už ste hore?“

„Hej... Prepáčte, ale... kto ste?“

„Už zasa? Povedali, že sa to zlepšuje...! Ešte to asi bude chvíľu trvať. Ako ste sa vyspali, hm?“

„Ale kto ste, dofrasa?!“

„Ach...“ žena prevrátila oči. „Mám vám každý deň priniesť jedlo a dať lieky.“

„No dobre, ale... prečo? Prečo som tu?! Ako som sa sem vlastne dostal?!“

„Pozrite, to si musíte vybaviť s niekým iným. Mňa platia za to, aby som vám dala tie lieky... A jedlo. A nič iné ma nezaujíma. Je to jasné?“

„Áno, ale...“

„Poviem im, nech vám niekoho pošlú. Porozprávate sa a...“

„Celé je to asi omyl! Nedorozumenie!“

„Dobre, dobre. Pošlem vám niekoho. Len sa ma už stále nepýtajte na to isté, jasné?!“

„Ja sa nepýtam. Chcem len vedieť...“

„Včera, predvčerom, každý boží deň...! Čo vám mám povedať? No čo?!“

„No... čo tu vlastne robím?!“

„Zajtra príde, hneď ráno, poviem mu...“

„Ale kto?“

„Dajte mi už pokoj, ponáhľam sa! Dovidenia!“

Odišla.

Na chvíľu ho zachvátila panika. Vstal z postele a rýchlo zamieril k oknu. Otázka ročného obdobia síce možno nebola až taká dôležitá, ale chcel sa aspoň niečoho zachytiť. Pocítil bezradnosť, pretože okno ústilo do svetlíka medzi dvoma domami. Takže všetko, čo videl, bol len tmavý byt naproti.

Košelu, ktorú mal na sebe, spoznal. Trochu sa mu uľavilo. Aspoň niečo... Aj ostatné veci, ktoré mal oblečené, boli jeho. Ale pyžamo prehodené cez operadlo ošúchaného kresla mu nepatrilo. Vzal ho do ruky. Hrubé, flanelové, aké mávajú v nemocniciach. Pod límcem inventárne číslo. Rovnako vyzeral aj župan, ktorý ležal pod ním. Na pyžame našiel aj atramentovú škvrnu, asi to bola pečiatka, ale nekonečným praním sa písmená celkom rozplynuli.

Spomenul si na knihu o obetiach dopravných nehôd, ktorú kedysi čítal. Obete si vinou šoku často nespomínali, čo sa stalo, dokonca im pamäť zlyhávala, aj pokiaľ išlo o udalosti niekoľkých hodín predtým. V knihe to nazývali *retrográdna*

amnézia. Po niekoľkých dňoch sa stav zvyčajne upravil, ale v prípade vážnejšieho poranenia mozgu to mohlo trvať dlho. Koľko však, to nevedel. Iste to záviselo aj od závažnosti zranenia.

Pozrel sa do zrkadla. Musela to byť hnusná rana, asi aj dosť krvácala, tvár vždy veľmi krváca, je tam veľa ciev.

Začal horúčkovo premýšľať.

Povedzme, že:

Večer zaspal s rozčítanou knihou. Ráno ďalšieho dňa vstal, obliekol sa, vyšiel von na ulicu a tam ho zrazilo auto. Pravdepodobne ďaleko od domu. Stalo sa to, keď prechádzal na druhú stranu cesty, alebo možno šofér vybehol na chodník, ktovie. To mu zrejme vypadlo z pamäti. Bol dlho v kóme, vystaňovali ho z bytu, pretože zaň neplatil. Majiteľ ho jednoducho vyhodil. Všetci mysleli, že niekam zmizol, možnože po ňom aj pátrali, predpokladali, že je nezvestný.

V nemocnici nevedeli vypátrať príbuzných – tí žijú aj tak príliš ďaleko – a nikto z okoloidúcich, čo sa zbegli, keď ležal na ulici v kaluži krvi, ho nepoznal. Nemal pri sebe zrejme doklady – lebo ani teraz ich nemá. Aspoň ich nikde v tejto izbe nevidel. Nenašiel nič ani vo vreckách.

Strávil dlhý čas napojený na prístroje v nemocnici a potom sa jedného dňa prebral. Všetko tam bolo preplnené, takže pacienti museli ležať dokonca na chodbách – tak to videl, keď raz navštívil matku, predtým ako umrela. Bola to jeho jediná blízka príbuzná. Bývali spolu v jeho byte.

V nemocnici nevedeli čo s ním, takže keď sa mu stav zlepšil, zrejme ho presťahovali sem. Podľa menšieho ruchu by to mohlo byť kdesi na predmestí, rozhodne mimo frekventovanej cesty. Vyzerá to ako nejaká ubytovňa, možno patrí dokonca k nemocnici. Vedel, že tie niekedy majú takéto zariadenia. Alebo tu bývajú neplatiči a problémoví ľudia. Alebo takí, čo sú stratení rovnako ako on. O základné veci sa stará ošetrovatelka z nemocnice, ktorá sem za ním denne chodí. Pridelili mu ju, kým sa mu znova vráti pamäť a spo-

menie si, kto vlastne je, aby ho mohli odviezť domov. Aby sa mohol vrátiť.

Takto by to mohlo byť.

Alebo aj nie.

No táto verzia ponúkala aspoň aké-také logické vysvetlenie. Možno by stačilo vydržať, kým znovu niekto príde. Alebo by sa mohol popýtať niekde na okolí. U susedov. Ktovie, akí vlastne sú.

V zámke bol kľúč. Zvrtol ním a odomkol dvere. Vyšiel na chodbu. Bola tmavá a špinavá, natretá nazeleno, a pretínalo ju schodisko. Na druhom konci zbadal ďalšie dvere, otvorené. Z bytu hrala hudba, odhadoval, že by to mohlo byť najskôr rádio. Chodbou sa šírila zápach, ktorý ho dráždil v nose. Pliešeň, vlhká omietka a pach zvratkov. Na vyššom poschodí ktosi vykrikoval a vzápätí tresol dvermi. Rozštekala sa pes.

Chvíľu váhal, potom sa vybral chodbou k otvoreným dverám. Netušil, na koho narazí; keď potichu zaklopal a prekročil prah, bol si celkom istý, že prvé, čo si obyvatelia bytu všimnú, bude tlkot jeho srdca.

„Haló! Dobrý deň...!“

Načúval. Zvnútra sa nikto neozýval.

„Prepáčte, je tu niekto...!?“ spýtal sa hlasnejšie.

Čakal. Nič.

Vkročil do zapratanej izby, ktorá zrejme slúžila ako obývačka. Rozhliadol sa okolo seba. Vládol tu neporiadok a špina.

„Dobrý deň...!!!“ zakričal.

Nikde nikoho. Rádio neúnavne hralo tvrdú gitarovú hudbu. Opatrne kráčal cez izbu a takmer ani nedýchal. Roztriasli sa mu ruky. Cítil vzrušenie.

Na stole zbadal nôž, motýlik s oceľovou rúčkou, ktorá sa poľahky roztvárala. Čepeľ bola veľmi ostrá a dlhá. Keď po nej prechádzal prstom, porezal sa. Prst si vložil do úst. Na jazyku cítil kovovú chuť krvi. Toto nemal rád. Rana ho štípala, na-

šťastie nebola príliš hlboká. Napriek tomu sa mu nôž páčil. Vrátil ho na stôl.

Po gauči sa váľali kusy oblečenia, mužské aj ženské, zamotané do seba. Bral ich do ruky, prechádzal po nich prstami. Letné kvetované šaty si priložil k tvári a zhlboka sa nadýchol. Zachytil vzdialený závan vyprchaného parfumu a vôňu ženského tela. Potom sa zľakol, aby ho niekto pri tom nepristihol, a hodil ich naspäť. Neodolal však a z kopy vymotal čierne tričko s lebkou a nápisom DEATH. Obliekol si ho na košeľu. Aj tak mu bolo trochu veľké. Pozeral sa na seba v rozbitom zrkadle, ktoré viselo v rohu izby.

Celkom blízko sa znenazdania ozvali kroky a po nich aj hlasy. Niektorí vošli do bytu. Tresli dvere. Asi to bolo tým, že sa preľakol, možno preto, lebo mal na sebe to tričko, ale prvá myšlienka bola, že sa musí okamžite skryť. Nepremýšľal nad tým, rozbehol sa k najbližšiemu miestu, ktoré uvidel. V predsieni sa o niečom bavili muž a žena. On mal hlboký chraplavý hlas, ona zastretý, prefajčený od cigariet. Len tak-tak stihol za sebou zabuchnúť dvere skrine, keď sa zjavili v izbe. Cez hudbu ich takmer nebolo počuť. Správali sa nenútene, koniec koncov, boli vo svojom byte. Dvere na skrini nedoliehali, takže ich mohol sledovať cez úzku škáru. Na čelo mu vystúpil studený pot.

Muž bol svalnatý a potetovaný. Vystrihaný dohola. Vyzliekol si tričko a hodil ho na zem. Široký chrbát mu pretínala jazva. Na čele sa mu odlupovala škaredá čierna chrasta. V surovej tvári mal tupý výraz. Žena bola odfarbená na blond, vychudnutá, na rukách mala vybíjané náramky a v jazyku kovovú obrúčku, ktorou muža štekľila pri uchu.

Muž majetnícky prešiel dlaňou po ženiných stehnách. Potom ju začal vyzliekať, ale celkom to nedokončil. Žena sa mu prisala k ústam a náruživý sa bozkávali. Obaja bolo nedočkaví. Vnikol do nej postojacky a potácavo ju niesol ku gauču. Žena vzdychala. Spadli na gauč a divoko sa milovali. Mužovi na čele navrela žila a modro mu pulzovala. Žena kričala a za-

tínala mu prsty do pliec. Zostávali po nich biele miesta, na pár sekúnd zbavené krvi.

Muž sa prestal pohybovať a spozornel. Prudko obrátil spotenú hlavu.

„Niekoľko je v skrini!“ povedal hlbokým zachrípnutým hlasom.

„Ale nie...! To sa ti len zdá...“ prudko dýchala žena.

„Určite tam niekto je, počuješ...?“

Obaja načúvali.

„Nie, nepočujem. Čo, doriti...?!“

„Určite tam je, vravím ti!“

Muž sa vyslobodil zo ženinho objatia a vstal. Pohol sa ku skrini.

„Počkaj!“ chytila ho vystrašene za ruku. Spravila niekoľko nervózných posunkov a natiahla sa k stolu. Vzala do ruky nôž. Podala mu ho.

„Je to tu nebezpečné!“ šepkala. „Toto je pekne skurvená štvrť! Už aby sme boli preč!“

„No pod! Len pod! Ty hajzel!!!“

Muž zúrivo otvoril dvere skrine. Čepel sa zaleskla.

Na tvár mu dopadlo svetlo.

Mŕtvolý nemajú pohlavie, prebleslo mu hlavou.

Na dosah

V roku 1929 nakreslil Pierre Louÿs, autor *Aphrodite*, pre básnika Jeana Cassoua pôdorysný plán parížskeho bytu Stéphana Mallarmého na rue de Rome číslo 89, ktorý kedysi často navštevoval. Letmý náčrt označujúci spamäti rozmiestnenie nábytku, polohu okien, z ktorých bol výhľad do ulice, doplnený niekoľkými vysvetlivkami. Ako najvýznamnejšie miesto bol označený kozub stojaci v rohu malej jedálne, miesto, kde opretý chrbtom o rímso stával majiteľ bytu počas utorkových večerov, keď ho navštevovali priatelia.

Desať rokov a šesť mesiacov pred touto udalosťou sa profesorovi Sigmundovi Exnerovi vo Viedni podarilo vyfotografovať okno svojho laboratória s výhľadom na kostol cez oko svätójánskej mušky umiestnené na podložnom sklíčku pod mikroskopom. Táto fotografia a čoskoro nato publikovaná snímka človeka získaná cez mušie oko názorne ukázali, že hmyz skutočne vidí každým očkom jednotlivé malé časti obrazu a že tieto časti sa v jeho mozgu skladajú do jedného veľkého celku.

Ak máte pocit, že tieto dve, zdanlivo také rozdielne udalosti nijako nesúvisia, mýlite sa.

Byt Jeana Cassoua na rue de Seine zhorel do tla nešťastnou náhodou (po neopatrnej manipulácii s pecou na uhlie

sa vznietila záclona) pár mesiacov po uvedenom stretnutí – začiatkom roka 1930. Málo vecí požiaru odolalo. Jednou z nich bol obhorený kus papiera, ktorý schytil prudký vietor, po tom, čo okenné tabule nevydržali nápor tepla a praskli. Bol na ňom spomínaný náčrt.

A fotografia kostola „videná“ hmyzím okom bola to jediné, čo sa zachovalo po zničení bytu a archívu profesora Exnera gestapom. Roztrhnutá na štyri časti a následne zlepená, prešla rukami niekoľkých majiteľov a nakoniec skončila uňho.

Na tieto dva exempláre zo svojej zbierky bol naozaj hrdý.

Jeho záhadné, ale – podľa názoru iných ľudí – pekné meno, Menhaden, práve napísali do počítača.

„Môžete mi to hlásťovať?“

„Samozrejme...“

„Je to krstné meno?“

„Nie, priezvisko.“

„Batožina...?“

Letisková hala bola rušná. Do odletu mu zostávala ešte hodina a pol, a on sa nevedel rozhodnúť, čo by mal vlastne zatiaľ robiť. Bol trochu nervózny.

Sledoval svoj kufor, ktorý sa vzdával na pásovom dopravníku, až kým sa nestratil za závesom z gumených strapcov. Vzal pas, letenku a palubný lístok, a vložil si to všetko do vrecka.

Na veľkej televíznej obrazovke v letiskovej reštaurácii práve bežali správy. V rýchlom slede sa striedali zábery horiacej továrne na zábavnú pyrotechniku, ktorá nešťastnou náhodou vybuchla kdesi v Južnej Amerike. Zdvihol hlavu a pozeral sa. Nasledovalo niekoľko pohľadov na zemetrasenie v Iráne – zničené domy a rozbité ulice, nariekajúci ľudia... A vzápätí pobrežie, ktoré zasiahlo cunami.

Takéto veci ho priťahovali od malička. Skrývali v sebe obrovské napätie. Vyhľadával všetko, čo s nimi súviselo. Na každom predmete, aké sa teraz pred jeho očami mihali